

Çin'in Nükleer Stratejisinde Sapma: ABD Kaynaklı Tehdit Algıları ve Garantili Misilleme Arayışı

İsmail Sarı

Öz: Günümüz uluslararası ilişkilerinde konvansiyonel ve nükleer güçler arasındaki etkileşim, devletlerin tehdit algılarını ve davranışlarını önemli ölçüde etkileyen karmaşık bir dinamik yaratmaktadır. Çin'in 2021 yılının ortalarında üç yeni füze silosu inşa ettiğinin ortaya çıkması, Çin'in geleneksel "asgari nükleer caydırıcılık" stratejisinde bir değişiklik olup olmadığına dair soruları gündeme getirmiştir. Bu çalışma, Çin'in uzun süredir devam eden nükleer stratejisinden saptığını ileri sürmektedir. ABD ve Çin arasındaki konvansiyonel dengede meydana gelen olumsuz değişiklikler Çin'i nükleer kabiliyetlerini arttırmaya ve konvansiyonel kabiliyetlerini geliştirerek nükleer gücünün caydırıcılık kabiliyetini arttırmaya teşvik etmiştir. Bir devlet nükleer caydırıcılığının hasmının konvansiyonel yetenekleri tarafından zayıflatılabileceğini algıladığında, nükleer caydırıcılığını güçlendirerek karşılık verme eğilimindedir. Benzer şekilde, nükleer kuvvetlerinin beka kabiliyetini arttırmak için konvansiyonel kabiliyetlerini de geliştirebilir. Çinli uzmanlar ABD'nin konvansiyonel hassas vuruş kabiliyetlerini Çin'in garantili misilleme kabiliyeti için önemli bir tehdit olarak görmektedir. Ayrıca, Çin'in nükleer cephaneliğinin geçmişe kıyasla daha çeşitli konvansiyonel tehditlerle karşı karşıya olduğuna inanmaktadırlar. Bu çalışma, Çin'in nükleer füze silolarını genişletmesinin ardındaki nedenleri analiz etmeyi amaçlamakta ve nükleer silahların Çin'in askeri doktrinindeki rolünü ve Çin ordusundaki son modernizasyon çabalarını incelemektedir. Çin'in tehdit algılarına bağlı olarak gelişen nükleer kabiliyetlerini ve bunların küresel güvenlik dinamikleri üzerindeki etkisini anlamak bu çalışmanın odak noktasıdır.

Anahtar Kelimeler: Nükleer silahlar, Çin, ABD, Asya-Pasifik, Yeni Soğuk Savaş

Abstract: In contemporary international relations, the interaction between conventional and nuclear powers creates a complex dynamic that significantly influences states' threat perceptions and behaviors. The discovery in mid-2021 that China had constructed three new missile silo fields raised questions about whether a shift had occurred in China's traditional minimum nuclear deterrence strategy. This study posits that China is deviating from its long-standing nuclear strategy. Adverse changes in the conventional balance between the United States and China have incentivized China to enhance its nuclear capabilities and improve its nuclear force's deterrence capability by developing its conventional capabilities. A state that perceives its nuclear deterrence to be able to be weakened by the conventional capabilities of its adversary tends to respond by strengthening its nuclear deterrence. Similarly, such a state can enhance its conventional capabilities to increase the survivability of its nuclear forces. Chinese experts view the United States' conventional precision strike capabilities as a significant threat to China's assured retaliation capability. Furthermore, these experts believe that China's nuclear arsenal faces a more diverse range of conventional threats compared to the past. This study aims to analyze the reasons behind China's expansion of its nuclear missile silos. The study also examines the role of nuclear weapons in China's military doctrine as well as recent modernization efforts within the Chinese military. The focal point of this study is to understand China's evolving nuclear capabilities based on its threat perceptions and their impact on global security dynamics.

Keywords: Nuclear weapons, China, United States of America, Asia-Pacific, New Cold War

@ Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, ismail.sari@hbv.edu.tr

id <https://orcid.org/0000-0003-2623-2494>

DOI: 10.12658/M0728
insan & toplum, 2024; 14(2): 1-25
insanvetoplum.org

Başvuru: 30.07.2023
Kabul: 28.08.2023
Erken baskı: 11.10.2023

Giriş

Çin'in nükleer kuvvetlerini önemli ölçüde genişletmek amacıyla üç adet silo sahası inşa ettiği elde edilen uydu görüntüleri ile tespit edilmiştir. Haziran 2021'de, Middlebury Enstitüsü tarafından yapılan araştırma sonucunda Yümen yakınlarında bir silo sahasının varlığı keşfedilmiştir (Warrick, 2021). Ardından, Temmuz 2021'de Amerikan Bilim Adamları Federasyonu (FAS) tarafından yapılan bir çalışmada, Hami yakınlarında ikinci bir sahanın var olduğu belirlenmiştir (Korda & Kristensen, 2021). Ağustos 2021'de ise Air Üniversitesi'ndeki askeri araştırma birimi, Ordos yakınlarında üçüncü bir saha tespit etmiştir (Lee, 2021). ABD Savunma Bakanlığı Kasım 2022'de yayınladığı raporunda, Çin'in 2030 yılına kadar 1.000 civarında nükleer savaş başlığına sahip olacağını öngörmektedir (China Military Power Report, 2022). Ayrıca, Dışişleri Bakanı Antony J. Blinken 28. yıllık ASEAN Bölgesel Forumu Bakanlar Toplantısında Çin'in nükleer cephaneliğindeki hızlı büyümeden duyduğu derin endişeyi dile getirerek Pekin'in "asgari caydırıcılık" (*minimum deterrence*) ilkesine dayalı onlarca yıllık nükleer stratejisinden keskin bir şekilde saptığını vurgulamıştır (U.S. Department of State, 2021). ABD'nin üst düzey askeri yetkilileri de tehlikenin farkında olduklarını söyleyerek; Çin'in bu yolda kıtalararası balistik füze güçlerini arttırmaya devam ederse, "ilk vuruş" şansına sahip olacağını belirtmişlerdir (Hudson Institute, 2021; Weisgerber, 2021). Nisan 2023'te G7 Dışişleri Bakanları Japonya'da yaptıkları toplantının sonuç bildirgesinde G7'nin, "Çin'in nükleer cephaneliğinin devam eden ve hızlanan genişlemesinden ve giderek daha sofistike dağıtım sistemlerinin geliştirilmesinden" endişe duyduğunu ifade etmişler ve Çin'e "nükleer silah politikaları, planları ve kabiliyetleri konusunda daha fazla şeffaflık sağlayarak istikrarı teşvik etmesi" çağrısında bulunmuşlardır (U.S. Department of State, 2023). Bu gelişmeler ve açıklamalar Çin'in nükleer silahlara yaklaşımını değiştiriyor olabileceğini göstermektedir (Hiim, Fravel, Troan, 2023, s. 147).

ABD ve Rusya gibi iki büyük nükleer güç, birbirlerini yok etme kabiliyetlerini koruyarak "karşılıklı garantili imha" (*mutually assured destruction*) ilkesine dayanan "maksimum caydırıcılık" stratejisini benimsemişlerdir. Ancak, Çin'in nükleer programı farklı bir yaklaşım sergilemektedir (Riqiang, 2020, s. 84). Genel kabul gören görüş, Çin'in "asgari caydırıcılık" stratejisi benimsediği yönündedir. Asgari caydırıcılık, saldırıyı önlemek için gereken düşük hasar seviyesini tehdit ederek mümkün olan en az sayıda nükleer silah kapasitesine sahip olmayı ifade etmektedir (Fravel & Medeiros, 2010, s. 50). Buna göre, nükleer silahları, nükleer saldırganlığı caydırma ve baskıya karşı koyma araçları olarak gören Çin, az sayıda beka kabiliyetine sahip silahın "garantili misilleme" (*assured retaliation*) ile düşmana kabul edilemez hasar vereceği düşüncesindedir (Fravel & Medeiros, 2010, s. 51). Ancak bir nükleer saldırıyı ilk etapta neyin caydıracağı konusunda bazı belirsizlikler söz konusudur. ABD ile Sovyetler Birliği arasında "dehşet dengesi" (*balance*

of terror) tartışmalarında, düşmana kabul edilemez bir zarar verme tehdidinin ilke olarak caydırıcılığın temel dayanağı olduğu argümanına sıklıkla rastlanmaktadır (Warren & Siracusa, 2021, s. 82). Bununla birlikte caydırıcılık tartışmalarında Henry Kissinger'in caydırıcılığın üç ana unsuru olarak öne sürdüğü; kabul edilemez zarar verme kabiliyeti, bunu yapma iradesi ve hem kabiliyetlerin hem de iradenin açık bir şekilde düşmanlara iletilmesi genel kabul gören düşüncedir (Johnston, 1996, s. 14). ABD ve Çin arasında artan rekabetin ortasında, nükleer silahlar iki ülke arasındaki güvenlik ilişkilerinde daha önce hiç olmadığı kadar büyük bir rol oynamaya hazırlanmaktadır (Gray, 1979; Bueno de Mesquita & Riker, 1982). Dahası, Çin'in silo tabanlı kıtalararası balistik füze gücünü önemli ölçüde artırması, Çin'in nükleer stratejisinde köklü bir değişikliğin eşliğinde olup olmadığı ve "Yeni Soğuk Savaş" söylemlerinin gölgesinde Çin ile ABD arasında yeni bir silahlanma yarışının başlayıp başlamadığı sorusunu gündeme getirmektedir (Hiim, Fravel, Troan, 2023, s. 148).

Soğuk Savaş sonrası dönemde Çin'in nükleer silahlara yaklaşımı çoğunlukla ABD'nin nükleer duruşu ve bunun Çin'in garantili bir misilleme geliştirme ve sürdürme kabiliyeti üzerindeki etkisine ilişkin tehdit algılarından etkilenmiştir. Bugün, Çin'in Asya'daki güç dengesini değiştiren, barış zamanında benzeri görülmemiş bir modernizasyon sürecine girmesi nedeniyle ABD ve Çin arasındaki güvenlik rekabeti artmaktadır. Aynı zamanda, ABD, nükleer cephaneliğini trilyon dolarlık bir modernizasyon programıyla güçlendirmekte ve Doğu Asya'daki duruşunu Çin'i "hızlanan tehdit" olarak tanımlayacak biçimde yeniden şekillendirmektedir (Johnston, 2019). Bu durum, nükleer ve konvansiyonel kabiliyetlerin giderek daha fazla iç içe geçtiği ve birbirleriyle etkileşime girdiği bir süreci beraberinde getirmektedir. (Hiim vd. 2023, s. 114; Acton, 2018).

Son birkaç yıl içerisinde, Çin'in stratejik topluluğu, ABD'nin askeri pozisyonunda meydana gelen iki önemli değişimi artan bir kaygıyla gözlemlemiştir. İlk olarak, ABD'nin nükleer doktrininde nükleer silahların sınırlı kullanımına daha fazla önem verilmesi yönündeki değişiklik, Pekin'deki birçok gözlemci tarafından, Çin'in giderek artan konvansiyonel askeri yeteneklerinden duyulan endişeyle ilişkilendirilmektedir. Bu değişikliğin, ABD'nin güvenlik politikasında bir kırılma noktası olarak algılandığı ve nükleer silahların sınırlı kullanımına odaklanmanın, Çin'in artan askeri gücünden kaynaklanan bir tehdide tepki olarak ortaya çıktığı düşünülmektedir. Bununla birlikte Çin'in strateji topluluğu ABD'nin 2018 NPR Raporunu (*Nuclear Posture Review*) Amerikan nükleer politikasında endişe verici bir değişimi yansıttığı olarak değerlendirmiştir. NPR, 2017 Ulusal Güvenlik Stratejisi'nin kilit noktalarını tekrarlayarak Çin ve Rusya'yı «Soğuk Savaş sonrası uluslararası düzeni ve davranış normlarını önemli ölçüde revize etme» arayışında olarak tanımlamaktadır. Buna

karşılık Çin'in 2019 savunma Beyaz Kitabı ise, ABD'nin nükleer, uzay, siber ve füze savunmasında ek kapasite için baskı yaparak büyük ülkeler arasında rekabeti kışkırttığını ve kasıtlı hale getirdiğini ve stratejik istikrarı baltaladığını belirtmektedir. Çinli uzmanlara göre; NPR, ABD'nin nükleer silahları son çare silahları olarak değil, hâkim konumunu sürdürmek için “hegemonyacı bir araç” olarak kullandığını ve nükleer silahların Çin ile büyük güç rekabetinin temel bir bileşeni olduğunu göstermektedir. (Hiim vd. 2023, s. 157; You Ji, 1999). Bazı uzmanlara göre NPR “ABD'nin nükleer olmayan Çin saldırılarına karşılık vermek için nükleer silahlarını kullanacağını” ortaya koymaktadır. Çinli uzmanlar Joe Biden yönetiminin «ulusal güvenlik politikasında nükleer silahların rolüne daha da fazla önem vermeye» devam ederek ve «nükleer silah kullanma eşiğini» düşürerek Donald Trump dönemindeki nükleer politikaları büyük ölçüde sürdürdüğünü savunmaktadır (U.S. Secretary of Defense, 2022). ABD'nin nükleer politikasındaki değişimler Çin'in bölgesel bir krizde ABD'nin nükleer silah kullanma ihtimalinden endişe duymaktan kaçınmayacağı anlamına gelmektedir. Ayrıca Güney Çin Denizi ve Tayvan Boğazı'ndaki gerilimler göz önüne alındığında, bir olayın konvansiyonel hatta nükleer kullanıma dönüşme riskinin arttığını söylemek mümkündür (Pettyjohn & Wasser, 2022).

İkinci değişim ise; ABD tarafından füze savunması ve konvansiyonel hassas vuruş platformları da dahil olmak üzere, Çin'in garantili misilleme imkanını azaltacak ve hatta ortadan kaldıracak bir dizi konvansiyonel karşı güç kabiliyetinin geliştirilmesidir. Çin'in endişeleri, Güney Kore'ye yerleştirilen Terminal Yüksek İrtifa Alan Savunma (THAAD) sistemi, Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler Anlaşması'nın (INF) sona ermesi, ICBM'lere karşı başarılı bir şekilde test edilen SM-3 önleyici füzesi ve konvansiyonel hızlı küresel vuruş (CPGS) programı gibi gelişmelerden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla konvansiyonel tehditlere karşı caydırıcılığı güçlendirmek adına, Çin sadece nükleer kuvvetlerini genişletmek ve modernize etmekle kalmamakta, aynı zamanda ileri konvansiyonel yetenekler de geliştirmektedir (Tellis, 2022). Çinli uzmanlar, ABD'nin füze savunma sistemini aşmak ve Çin'in nükleer silahlarının etkisini artırmak için anti-uydu (ASAT) silahları, uydu ve yer radarları gibi konvansiyonel silahlı füzeler gibi yeteneklere güvenilmesi gerektiğini savunmaktadır. (Warren & Bartley, 2021, s.177). Sonuç olarak Çinli gözlemciler ABD ile hem nükleer tırmanma riski hem de Çin'in caydırıcılığının sağlamlığı konusunda giderek daha kötümser hale gelmektedir.

Bu makale şu şekilde ilerlemektedir: Birinci bölümde Çin'in “asgari nükleer caydırıcılık” stratejisinde bir sapma olduğu savunularak, yeni tespit edilen üç silo sahasını hangi nedenler, motivasyonlar ya da tehdit algıları ile inşa ettiği analiz edilecektir. İkinci bölümde Çin'in nükleer caydırıcılığındaki kırılma ve diğer tehdit algıları Güney Kore'ye yerleştirilen THAAD Sistemi ekseninde tartışılacaktır. Ayrıca bu bölümde ABD'nin uzun menzilli hassas saldırı görevleri için Hipersonik Hızlı Taşıyıcı

Araçlar gibi yeni kabiliyetler geliştirmeye giderek daha fazla odaklanması üzerinde durulacaktır. Son bölümde ise Çin'in ordusunu modernizasyonu ve nükleer kapasitesi değerlendirilecektir. Burada hemen belirtmek gerekir ki pek çok araştırmacının da ifade ettiği gibi Çin'in askeri ve güvenlik konuları, ilgili resmî belgelere ve raporlara sınırlı erişim nedeniyle en zorlu konular arasındadır. Ayrıca Çin'in gücünün çeşitli niteliklerine ilişkin belirsizliği sürdürme kararının bir yansıması olarak, nükleer meselelere ilişkin verilere ulaşmak neredeyse imkansızdır. Dolayısıyla bu çalışmada bahsedilen konular mevcut açık kaynaklar üzerinden değerlendirilmeye çalışılacak ve zaman zaman bazı olasılıklar da vurgulanacaktır.

Çin'in Nükleer Stratejisinde Sapma: Yeni Füze Silo Sahalarının İnşası

Çin'in nükleer silahlara ilgisi 1940'ların sonlarına kadar uzanmasına rağmen, ülke 1950'lerin ortalarına kadar bir nükleer silah geliştirme programına sahip olmamıştır. Sovyetler Birliği ile yapılan gizli bir anlaşma sonrasında nükleer silah üretiminde yardım almaya başlayan Çin, 1960'larda üç nükleer deneme gerçekleştirmiştir. Birinci, 16 Ekim 1964'te, ikincisi 14 Mayıs 1965'te ve üçüncüsü 8 Mayıs 1966'dadır (Halperin, 1966). İlk testin yapıldığı 1964'ten 1980'lerin ortalarına kadar Çin tutarlı bir nükleer strateji geliştirememiştir. Ancak Çinli yetkililer, 1980'lerle birlikte nükleer silahları askeri stratejilere eklemeye başlamışlar fakat buna rağmen ülkenin daha önemli öncelikleri olduğuna inandıkları için onlarca yıldır nükleer silahlara yönelik büyük bir yatırım yapmamışlardır (Zhao, 2022; Owen, 1997). 1964 yılında gerçekleştirilen ilk başarılı nükleer denemesinin ardından Pekin yönetimi, nükleer doktrininin temel ilkelerini açıklamıştır. Buna göre; Çin'in nükleer silahları tamamen savunma amaçlıdır ve ABD'nin nükleer savaş tehditlerine karşı halkını korumak için bu silahları geliştirmektedir. Ayrıca, Çin'in savunmacı doğasına dayalı olarak "ilk kullanım yok" (*no first use*) ilkesi benimsenmiştir. Savunmacı duruşu nedeniyle Çin, herhangi bir nükleer silahlanma yarışına girmeyecektir. Bunun yerine, nükleer yeteneklerini etkili asgari caydırıcılık sağlayacak bir düzeyde tutulacaktır (Pan, 2018, s. 2; Zhang, 2017). Nükleer strateji, genel "aktif savunma" ilkesiyle uyumlu olmasına rağmen, nükleer silah kullanımı planlaması konvansiyonel kuvvet kullanımı planlamasından ayrıdır (Tsokhas, 2022). Nükleer strateji, üst düzey parti liderlerinin belirleyebileceği yüksek bir ulusal politika meselesi olarak kabul edilmiştir.

Çin'in nükleer stratejisinin ve kuvvetlerinin 1990'ların ortalarına kadar yavaş gelişmesine dair iki açıklama söz konusudur: Buna göre; birinci yaklaşım düşünseldir. Başta Mao Zedong ve Deng Xiaoping olmak üzere Çin'in önde gelen liderlerinin görüşleri ülkenin nükleer stratejisi üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Bu liderlerin görüşleri ölümlerinden sonra da belirleyici olmaya devam etmiştir. Her iki lider de nükleer silahları, öncelikle askeri hedeflere ulaşmak için savaşta kullanılacak

silahlar olarak değil, nükleer saldırganlığı caydırma ve baskıya karşı koyma araçları olarak görmüşlerdir. Her iki lider de az sayıda beka kabiliyetine sahip silahın misilleme yapmak için yeterli olacağı ve düşmana kabul edilemez hasar vereceği garantili misilleme yoluyla caydırıcılık sağlayacağı fikrini benimsemiştir (Fravel & Medeiros, 2010, s. 51). İkinci açıklama ise; Çin Halk Kurtuluş Ordusu'nun (PLA) nükleer strateji ve buna bağlı operasyonel doktrin geliştirme kabiliyeti üzerinde etkili olan çeşitli örgütsel ve siyasi kısıtlamalara işaret etmektedir. Çin Kültür Devrimi'nin (1966-76) etkileri sonucunda, PLA ilk nükleer silah testinden sonra yirmi yıl boyunca deneyim ve uzmanlık açısından eksik kalmıştır. Ordu, nükleer stratejisini ve operasyonel doktrinini ancak 1980'lerin ortalarında formüle etmeye başlamış ve daha sonraki ilerlemeler 1990'larda gerçekleşmiştir. Ayrıca önemli bir husus da Çin'deki sivil-asker ilişkileridir. Bu durum nükleer silahlar da dahil olmak üzere, güvenlik konularının on yıllar boyunca sorgulanmasını engellemiştir (Fravel & Medeiros, 2010, s. 52). Çünkü Çin'deki sivil-asker ilişkileri Batı ülkelerindekinden farklıdır. PLA, hükümet başkanından gelen emirlere cevap veren bir “devlet-ordusu” olmaktan ziyade Çin Komünist Partisinden (ÇKP) gelen emirlere cevap veren bir “parti-ordusudur” (Kardon & Saunders, 2015, s. 14).

2000'li yılların başlarına gelindiğinde, Pekin yönetimi nükleer stratejisiyle ilgili resmî açıklamalarında daha net bir tutum sergilemiştir. İlk resmî girişim 2000 yılında yapılan ikinci ulusal savunma raporunda yer almış, ancak bu belge daha çok önceki politikaların yeniden ifadesini içermiştir. En kapsamlı resmî açıklama ise 2006 savunma raporu olmuştur. Bu raporda, Çin'in resmî hükümet formülasyonu olan “kendini savunma amaçlı bir nükleer strateji” izlediği belirtilmiştir. Bu stratejinin iki ilkesi; kendini savunmada karşı saldırı ve nükleer silahların sınırlı gelişimidir. 2006 tarihli Beyaz Kitapta, Çin'in “stratejik caydırıcı” olarak “yalın ve etkili bir nükleer güce” sahip olmak istediği ifade edilmektedir. Daha sonraki belgelerde de Çin'in “ilk kullanım yok” politikasının tekrarlandığı görülmektedir (Zhang, 2017; Talmadge, 2017, s. 54).

Pentagon'un 2020 Çin raporunu değerlendiren uzmanlar genel olarak, raporun Çin'in nükleer modernizasyonunun kapsamında ve şeffaflık hususundaki eksikliklerin Çin'in yalnızca asgari caydırıcılık için gereksinimlerini değiştirmede, aynı zamanda uzun süredir devam eden minimalist kuvvet duruşundan da (nükleer anlamda) uzaklaştığı endişesinin haklı olduğunu ortaya koyduğunu söylemektedirler (Kristensen & Korda, 2020). Ayrıca rapor, Çin'in nükleer potansiyelindeki değişimi “önümüzdeki yıllarda Çin'in nükleer kuvvetlerinin kapasitesi, kabiliyeti ve hazırlığında beklenen değişiklikler, herhangi bir düşmanın potansiyel gelişmelerini (ABD ve Rusya) geride bırakacak gibi görünmektedir” şeklinde ifade etmektedir (U.S. Secretary of Defense, 2020). Bu bağlamda Çin'in 2021 yılının yaz aylarında keşfedilen üç silo sahası geleneksel “asgari caydırıcılık” stratejisi ile çelişen yönlere sahiptir. Mart

2020'de yapımına başlandığı tahmin edilen Yumen sahası 120 siloyu kapsamaktadır. Şubat 2021'de başlayan Hami sahası 110 siloya sahip olacaktır (Kristensen, 2021). İnşaatı Nisan-Mayıs 2021'de başlayan Ordos sahası 40 siloya sahip görünmektedir. Tüm silo sahaları ateşleme kontrol merkezleri, üsler ve destek üniteler gibi çeşitli tesisleri içermektedir. Bu keşifler, Çin'in yaklaşık 300 yeni füze silosu inşa ettiğini göstermektedir. Bunlara ek olarak, açık istihbarat analistleri 2020'de Çin'in Henan Eyaletinde Checunzhen (Sundian) yakınlarında az sayıda silo inşa ediyor olabileceğini belirtmiştir (Kristensen & Korda, 2021). Çinli analistler, tespit edilen silo bölgelerinin kesinlikle füze alanı olmadığını iddia ederek, rüzgâr çiftlikleri veya başka olasılıklar öne sürmektedirler. Ancak, uydu görüntüleri ve ABD yetkililerinin doğrulamasıyla, bu inşaatların yüzlerce füze silosu olduğu anlaşılmaktadır. Çin yönetimi, varsayılan füze silolarının varlığı, ölçeği, yapısı ve rolü hakkında herhangi bir açıklama yapmamıştır.

Füze siloları, 1980'lerden beri kıtalararası balistik füzeler (ICBM) yerleştiren Çin için yeni bir şey değildir. Şu anda, Çin'in eski ancak modifiye edilmiş sıvı yakıtlı DF-5 ICBM için yaklaşık 20 silosu olduğu tahmin edilmektedir. Çin'in yeni silo sahaları inşa etmesi tek bir nedene dayanmamaktadır. Kristensen ve Korda (2021) tarafından yapılan kapsamlı ortak çalışmaya göre, Çin'in silo genişlemesinin olası nedenlerini şu şekilde sıralamak mümkündür: İlk olarak, Çin'in ICBM'leri ilk saldırıya karşı savunmasızdır ve bu nedenle silo sayıları zayıf bir nokta olarak görülmektedir. Mobil rampaların ise daha az savunmasız olduğu ancak tamamen dayanıklı olmadığı belirtilmektedir. Bu nedenle, Çin, silo sayılarını artırarak ICBM'lerini korumayı planlamaktadır. İkinci olarak, Çinli planlamacılar, ABD'nin füze savunma sistemlerinin Çin'in misilleme kapasitesini zayıflatabileceğinden endişe duymaktadırlar. Çin, ABD'nin 1972 yılında Sovyetler Birliği ile imzaladığı Anti-Balistik Füze Antlaşmasından 2002 yılında tek taraflı olarak çekilmesine tepki olarak DF-5B ICBM'yi MIRV'lerle donatma kararı almıştı ve DF-41 ICBM ve JL-3 SLBM gibi yeni füzeler de bağımsız hedeflenebilir çoklu yeniden giriş araçlarına sahip olmuştur. Çinli planlamacılar, yeterli sayıda savaş başlığının füze savunma sistemlerine entegre edilmesini hedeflemek için silo tabanlı katı yakıtlı füzelerin sayısını ve taşıyabilecekleri savaş başlığı sayısını artırarak mücadele etmeyi amaçlamaktadırlar. Üçüncü olarak, Çin'in eski DF-5 ICBM'leri sıvı yakıt kullandığı için fırlatılmaya hazırlanmaları uzun zaman almakta ve bu durum saldırılara karşı zayıflık oluşturmaktadır. Ayrıca, sıvı yakıt kullanımının elverişsiz ve tehlikeli olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle, katı yakıtlı füze silolarına geçişin, ICBM'lerin hayatta kalabilirliği ve güvenliği açısından önemli bir gelişme olacağı vurgulanmaktadır. Dördüncü olarak, Çin'in nükleer saldırı kapasitesini artırmak istemesidir. Çin, uzun yıllar "asgari caydırıcılık" yaklaşımı nedeniyle nükleer fırlatıcı sayısını düşük tutmuştur (Johnston, 1996). Ancak son zamanlarda, daha fazla savaş başlığı ve füze ihtiyacı duyabileceği düşünülmektedir. Bu durum sadece ABD'nin Pasifik'teki tesislerini hedef

almaktan ziyade, Rusya ve Hindistan gibi diğer ülkelerin askeri güçlerini de hedef alabileceğini göstermektedir. Beşinci olarak, Çin, geleneksel olarak oldukça basit bir nükleer stratejiyi sürdürmüştür; nükleer silahlar son çare olarak bir caydırıcı araç olarak kullanılmaktadır. Ancak Çinli liderler, nükleer stratejinin daha kademeli karşı saldırı seçenekleri gerektirdiğine karar vermiş olabilir. Bu durum, Çin'in her şeyi tek bir misilleme saldırısında yapmak yerine daha kısıtlı nükleer saldırılara karşılık vermesini sağlamıştır (Riqiang, 2021/2022). Son olarak, Çin, giderek artan zenginliği ve gücüyle birlikte, uluslararası alanda eşit bir aktör olmak için iddialı ulusal ve uluslararası hedefler belirlemektedir (Cunningham & Fravel, 2019; Broad & Sanger, 2021). Çin, ABD ve Rusya ile benzer bir nükleer güç arayışı içinde olmamasına rağmen, büyük güç statüsünü daha iyi yansıtmak için nükleer kapasitesini artırmaya karar vermiş olabilir.

Çin'in yeni füze silolarını nasıl kullanmayı seçtiği de önemlidir. Çin, nükleer savaş başlıklarını normal şartlar altında füzelerden ayrı olarak depolayarak, nükleer füze kuvvetlerini düşük bir hazırlık seviyesinde tutmuştur. Nisan 2021'de, STRATCOM Komutanı Amiral Charles Richard Kongre'ye, Çin'in kuvvetlerinin çoğunu barış zamanı statüsünde tutmaya devam etmesine rağmen, nükleer gücünün bir kısmını "uyarı üzerine fırlatma" pozisyonuna kaydırdığını ve sınırlı bir "yüksek alarm görevi" stratejisi benimsediğini söylemiştir. Fakat, Richard "yüksek alarm" durumundaki füzelerin nükleer savaş başlıklarıyla dolu anlamına gelip gelmediği hakkında net bir açıklama yapmamıştır. Ayrıca Richard, Çin'in "ilk kullanım yok" politikasının yanıltıcı olduğunu belirtmiştir (Richard, 2021). Çin'in nükleer silahlarının güvenilirliğini arttırmak için bu politikadan vazgeçebileceği ve yüksek alarmda olan füzeleri uyarı üzerine fırlatabileceği vurgulanmaktadır (Kristensen & Korda, 2021). Çin'in yeni ICBM silolarıyla ilgili benzer bir değerlendirme, 2020 yılındaki Pentagon'un Çin askeri gelişmeleri hakkındaki raporunda da yer almıştır (U.S. Secretary of Defense, 2020).

Çin'in yapım aşamasındaki bilinen silo sayısı Rusya'nın sahip olduğu silo sayısını aşmakta, ABD'nin sahip olduğu sayıya yaklaşmaktadır. Uzmanlar, 1960'lardaki ilk başarılı denemesinin ardından Çin'in yaklaşık 300 adet nükleer başlığı olduğunu varsaymaktadırlar (Maick & Salidjanova, 2017; Cunningham & Fravel 2015; Pande, 2000). Eğer bu bilgi doğruysa, bu sayı ABD ve Rusya'nınkiyle karşılaştırıldığında yaklaşık %10'a denk gelmektedir. Çin'in silahlanma yarışından uzak durmaya çalıştığı söylenebilir, ancak bu durum Xi Jinping yönetimi altında değişmeye başlamıştır (Goldstein, 2020). Hong Kong'daki iddiası, Tayvan'a yönelik tehditleri ve nükleer silahlar için yeni alanlar açması gibi gelişmeler bu değişimi yansıtmaktadır (Broad & Sanger, 2021). Xi Jinping, Çin Komünist Partisi'nin 20. Ulusal Kongresi'nin açılışında, Pekin'in uluslararası siyasette Soğuk Savaş zihniyetini reddettiğini yineleyerek, Pekin'in stratejik caydırıcılık yeteneklerini güçlendirmeye ve birinci sınıf bir ordu oluşturmaya yönelik adımlar atacağını açıklamıştır (Xi, 2022, s. 47).

Konvansiyonel ve nükleer silahların etkileşiminin yarattığı iç içe geçmiş güvenlik ikilemi, Çin'in stratejik duruşunda önemli değişikliklere yol açarken, Çin'in henüz "garantili misilleme" stratejisini terk ettiğini gösteren yeterli kanıtlar yoktur. Bununla birlikte, Çin'in caydırıcılık için gerekli güç seviyeleri üzerindeki değerlendirmesi değişmiş gibi görünmektedir. Dahası, kesin kanıtlar olmamakla birlikte, silo tabanlı kara füze sistemlerinin rolünün artması ve uzay tabanlı bir erken uyarı sisteminin geliştirilmesi, Çin'in kuvvetlerinin bir bölümünün, bazı Çinli uzmanların tercih ettiği "uyarı üzerine fırlatma" politikasına yönelik olarak konumlandırılabilceğini göstermektedir. Daha spesifik olarak, Çin'in asgari nükleer caydırıcılığını etkisiz hale getirmekle tehdit eden ABD füze savunmasına karşı Çin'in dengeleme çabalarını temsil etmektedir. Çin'in son zamanlarda "ilk kullanım yok" ilkesini zayıflatması ise son yıllarda artan tehditlere karşı denge sağlama çabalarını yansıtmaktadır (Zhang, 2017). Çin'in nükleer stratejisinin değiştiğini gösteren yeterli kanıtlar yoksa da cephaneliğinin genişlemesi ve çift yetenekli, son derece hassas DF-26 orta menzilli balistik füze gibi yeteneklerin geliştirilmesi, asgari caydırıcılık stratejisinde bir "sapma" olarak değerlendirilebilir (Andrew, 2022). Bu durum, Çin'in nükleer caydırıcılığına yönelik potansiyel tehditlerle başa çıkmak için evrilebilecek/değişebilecek ve uyum sağlayabilecek bir stratejik esneklik gösterdiğini düşündürmektedir (Hiim vd. 2023, s. 150). Çin'in yukarıda bahsedilen stratejisindeki sapmada 2016 yılında uluslararası gündemi çok yoğun meşgul eden THAAD Sistemi krizi ve Çin'in bazı diğer tehdit algıları da önemli bir etkiye sahiptir.

THAAD Sistemi ve Diğer Tehditler: Çin'in Garantili Misilleme Arayışı

ABD Savunma Bakanlığı 2014'ten bu yana Terminal Yüksek İrtifa Bölgesel Savunma (Terminal High Altitude Area Defense-THAAD) Sistemini Güney Kore'de konuşlandırma fikrini savunmuştur. Ancak, Güney Kore'nin bu sisteme geçiş konusunda isteksiz bir tutum sergilemesi yakın zamana kadar devam etmiştir. Güney Koreli yetkililer, THAAD sisteminin ev sahipliği maliyeti, Kuzey Kore tehdidine karşı etkinliği konusunda belirsizlik ve ülkenin yerli bir füze savunma sistemi geliştirme stratejisiyle ilgili endişelerini dile getirmişlerdir. Seul yönetimi ayrıca THAAD sisteminin, Japonya ile uzun süredir devam eden sürtüşmeler nedeniyle katılmak istemediği ABD müttefiki bölgesel balistik füze savunma ağına katkıda bulunacağından endişe duymuş ve belki de en önemlisi, yakın ekonomik ilişkileri nedeniyle Çin'in tepkisini çekmek istememiştir. Ancak Kuzey Kore'nin füze geliştirmeye devam etmesinin yarattığı artan güvenlik tehdidi Seul yönetiminin THAAD sistemi konusundaki hesaplarını değiştirmiştir. Kuzey Kore'nin Şubat 2016'da balistik füze teknolojisini test eden uyduyu fırlatmasından saatler sonra Güney Kore, sistem hakkında ABD ile resmi görüşmeleri sürdüreceğini açıklamıştır. Temmuz 2016'da ABD Savunma Bakanlığı

ve Güney Kore Millî Savunma Bakanlığı ortak bir açıklamayla, ittifakın tahmini maliyeti 1,6 milyar dolar olan bir THAAD bataryasının Güney Kore’de 2017 sonuna kadar konuşlandırılmasına karar verdiğini duyurmuştur. Mart 2017’de ABD, iki ülke savunma yetkililerinin Kuzey Kore’nin artan füze fırlatmaları ve ek nükleer denemelerine yanıt olarak konuşlandırma programının hızlandırılması çağrılarında, THAAD sisteminin ilk ana bileşenlerinin teslimatını yapmıştır. 26 Nisan’da ABD Kore Kuvvetleri, X-bant radarı, fırlatıcılar ve önleyiciler de dahil olmak üzere THAAD sisteminin ana bileşenlerini konuşlandırma alanına teslim etmeye ve kurmaya başlamıştır. Bir hafta sonra ABD Kore Kuvvetleri THAAD sisteminin “faaliyete geçtiğini ve Kuzey Kore füzelerini önleme ve Güney Kore Cumhuriyeti’ni savunma kabiliyetine sahip olduğunu” duyurmuştur. ABD ve Güney Koreli yetkililer THAAD bataryasının X-band radarı ve diğer ekipmanların yanı sıra iki fırlatıcı ile ilk faaliyet kabiliyetine sahip olduğunu doğrulamışlardır (Maick & Salidjanova, 2017, s. 4).

Çin’i en çok endişelendiren Çin hava sahasının üçte ikisini kapsayan sofistike uzun menzilli THAAD X-band radar sistemidir. Çin THAAD sisteminin Güney Kore’de konuşlandırılmasına şiddetle karşı çıkmıştır. Çinli yetkililer, THAAD sistemi belki de Güney Kore’ye Kuzey Kore balistik füzelerine karşı sınırlı bir savunma sağlarken, öncelikle Çin’in stratejik caydırıcılığını zayıflatmak ve hem Pekin hem de Moskova’yı tehdit eden küresel bir füzesavar sistemine katkıda bulunmak gibi çok daha büyük bir amaca hizmet etmeyi hedeflediğini düşünmektedirler (Maick & Salidjanova, 2017). Çünkü ABD’nin kurduğu radar sistemi, Çin’in ülkenin yaklaşık üçte ikilik bölgesinde sürpriz saldırı yeteneğini kaybetmesine neden olmaktadır. Bu durum, herhangi bir saldırıya karşı misilleme yapma kabiliyetini azaltarak caydırıcılığı olumsuz etkilemektedir. Örneğin, radar kapsamındaki bir bölgeden ABD’ye doğru fırlatılan bir füze, tespit edilerek daha füze Çin topraklarından çıkmadan karşı ABD füzelerinin ateşlenmesini sağlayabilecektir (Kılıç, 2019).

ABD’nin yakın bölgelerden Çin’i derinlemesine inceleme ve Çin’in güvenliğini bozmak için hassas askeri bilgileri elde etme olasılığı Çin’in mevcut güçlü kızgınlığını daha da arttırmaktadır. Daha da önemlisi, çoğu Çinli için, THAAD sistemini konuşlandırma kararı aynı zamanda Güney Kore’nin bir tür ihanetini ve buna bağlı olarak Washington’un Çin’e karşı koyma veya Çin’i kontrol altına alma yönündeki genel çabasının güçlendirilmesini temsil etmektedir. Seul yönetimi bu radar sisteminden vazgeçmediği sürece THAAD sistemi, yakın gelecekte Çin’in Kuzeydoğu Asya komşularıyla ilişkilerinde büyük bir problem olmaya devam edecektir (Swaine, 2017, s. 6). Çin’in THAAD sistemi ile ilgili en acil endişesi, sistemin bölgedeki ABD müttefik füze savunma mimarisinin bir uzantısı olarak hizmet etmesi ve Pekin’in Asya’daki gücünü sınırlamak için kullanılmasıdır. Çin Dışişleri Bakanlığı sözcüsü, Mart

2017'de yaptığı açıklamada, THAAD sisteminin Güney Kore'de konuşlandırılmasının, ABD'nin küresel füze savunma sistemini güçlendirme çabalarının bir parçası olduğunu ve bu durumun Kuzeydoğu Asya'nın barış ve istikrarı üzerinde olumsuz bir etki yarattığını ifade etmiştir. Çinli yetkililer ve uzmanlar, THAAD sisteminin Çin ve Rusya'nın bölgesel "stratejik dengesine" ve "nükleer caydırıcılık" yeteneklerine zararlı olduğunu defalarca savunmuşlardır (Maick & Salidjanova, 2017).

Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, Şubat 2016'da THAAD füze savunma sisteminin Güney Kore'deki kapsama alanının, özellikle X-band radarının izleme kapasitesinin, Kore Yarımadası'nın savunma ihtiyacının çok ötesine geçtiğini belirtmiştir. Bu açıdan Çin'in stratejik güvenlik çıkarlarını doğrudan tehdit edeceği düşünülmektedir. Çinli birçok füze savunma uzmanı, bu radarın Çin'in kuzeydoğusundaki füze denemelerinin çoğunu ve ülkenin batısında ABD'yi hedef alan stratejik kıtalararası balistik füzeleri tespit edebileceğini savunmaktadır (Warren & Bartley, 2021). Pekin'deki Tsinghua Üniversitesi'nden Li Bin'e göre, X-band radarı, ABD'nin savaş başlığının arkasından gelen radar izini tespit ederek gerçek bir Çin savaş başlığı ile "Çin'in nükleer caydırıcılık kapasitesini zayıflatacak" bir yanılsama arasında ayrım yapabilecektir (Bin, 2017). Ancak, ABD savunma yetkilileri ve analistler, bu endişelerin abartılı olduğunu savunmaktadır. Jaganath Sankaran ve Brian L. Fearey'e göre, THAAD'ın bir Kuzey Kore füzelerini engellemek için terminal modda çalışması gerektiğinden, radar Çin ankarasından ABD'yi hedef alan Çin füzelerini tespit etme kapasitesine sahip değildir (Sankaran & Fearey, 2017). ABD Savunma Bakanlığı'nda görev yapan Abraham Denmark, Çin'in, radarın kabiliyet ve sınırlamalarının farkında olduğunu gösteren teknik brifing tekliflerini reddettiğini ifade etmiştir. Ayrıca ABD'nin Japonya'da konuşlandığı iki X-band radarı ve Guam'da bir THAAD bataryası bulunmaktadır. Bununla birlikte ABD ve Güney Kore, bölgede Aegis balistik füze savunma sistemleriyle donatılmış gemileri konuşlandırmaktadır. Bu sistemler, tahmini 310 kilometreden (192 mil) daha fazla menzile sahip AN/SPY-1 radarına sahiptir. Ayrıca, ABD'nin erken uyarı uyduları da Çin'in füze fırlatmalarını izlemek için kullanılabilir durumdadır (Maick & Salidjanova, 2017, s. 5).

Donald Trump yönetiminin 2019 MDR Raporu (Missile Defense Review), ABD füze savunmasının Çin'i hedef aldığına dair uzun süredir devam eden kanaatleri güçlendirmiştir. Füze savunma sistemlerinin Çin'in stratejik nükleer güçlerini hedef almaktan ziyade "haydut devletlerden" gelebilecek ICBM saldırılarına karşı savunma amacıyla tasarlandığı savunulsa da ABD Savunma Bakanlığı tarafından hazırlanan MDR Raporunda "bir çatışma durumunda, ABD anavatanına herhangi bir kaynaktan gelebilecek balistik füze saldırısına karşı mümkün olduğu ölçüde savunma amacıyla kullanılacağı" da belirtilmektedir (Secretary of Defense, 2019, s.

5). MDR Raporu ayrıca Rusya ve Çin'den gelenler de dâhil olmak üzere “bölgesel füze tehditlerine” karşı kapsamlı bir yaklaşım çağrısında bulunmaktadır. Çin'in strateji topluluğu için bölgesel ve ulusal füze savunması arasındaki bu ayrım pek bir anlam ifade etmemektedir. Zira bölgesel konuşlandırmaları etkili, entegre ve küresel bir sistemin bileşenleri olarak görülmektedir (U.S. Secretary of Defense, 2019). Bir SM-3 önleyicisinin 2020 yılında bir ICBM'ye karşı başarıyla gerçekleştirdiği test, Çinli gözlemciler tarafından muhtemelen ABD'nin genişleyen BMD hedeflerinin bir başka örneği olarak görülmüştür. Çinli silah kontrol uzmanları da MDR Raporunun insansız hava araçlarına gelişmiş artırma fazlı önleyiciler yerleştirilmesi ve önleyicilerin uzaya yerleştirilmesi gibi çeşitli son teknolojilerin araştırılmasına yönelik çağrılar konusunda endişelidir. Bazı uzmanlara göre, boost aşamasındaki misilleri hedef almak için uzay tabanlı önleyicileri kullanabilmek ABD'nin kabiliyetlerindeki tüm boşluğu dolduracak ve sınırlı bir füze savunmasından güçlü bir füze savunmasına sıçramayı teşvik edecektir. Her ne kadar daha sonra Joe Biden yönetimi tarafından geri çekilse de 2019 MDR Raporu bu tür kapasitelerin nasıl geliştirileceği ve kullanılacağına dair “çalışma” çağrılarını Çin'de güçlü bir şüpheyle karşılanmıştır (Hiim vd., 2023, s. 163).

ABD'nin uzun menzilli hassas saldırı görevleri için Hipersonik Hızlı Taşıyıcı Araçlar (Hypersonic Glide Vehicles- HGV) gibi yeni kabiliyetler geliştirmeye giderek daha fazla odaklanması da Çin'in endişelerini arttırmaktadır. Çin'in askeri gözlemcileri, hipersonik silahlar gibi araçları potansiyel oyun değiştiriciler olarak değerlendirmektedir. Çünkü bu tür silahlar çok kısa uyarı süreleri sağlamak ve mevcut hava savunma sistemlerini veya füze savunma sistemlerini aşabilmektedirler. Ayrıca, hipersonik silahların geliştirilmesinin yeni bir silahlanma yarışını tetikleme ihtimalinin oldukça yüksek olduğuna dikkat çekmektedirler. Çinli askeri uzmanlar, ABD'nin uzun menzilli konvansiyonel hassas vuruş kabiliyetlerinin hala sınırlı olduğu görüşündedirler; ancak 1987 yılında Sovyetler Birliği'yle imzaladığı Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler Anlaşmasından (INF) 2018 yılında çekilmesi Çin'in konvansiyonel karşı güç konusundaki endişelerini artırmıştır. ABD, Çin'in büyük konvansiyonel füze gücünü dengelemek için yeni kara konuşlu seyir füzeleri ve balistik füzeler geliştirmeye ve bunları Doğu Asya'da konuşlandırmaya çalışmaktadır. Çinli analistler ABD müttefiklerinin çoğunun bu sistemlere ev sahipliği yapma konusunda isteksiz olduğunu kabul etmekle birlikte ABD'nin Japonya ve muhtemelen Güney Kore'ye bu yönde baskı yapacağını iddia etmektedirler. Bazı Çinli yetkililer ABD'nin orta menzilli füzelerinin aslında Çin'in güvenliğine ve Çin'in nükleer kuvvetlerinin beka kabiliyetine ciddi tehditler oluşturduğunu düşünmektedir. Çinli uzmanların çoğu ABD füzelerinin -nükleer ya da konvansiyonel- Çin'deki stratejik hedeflere karşı kullanılabileceğini savunarak bu düşünceye katılmaktadır (Hiim vd., 2023, s. 166).

Çin Ordusunun Modernizasyonu ve Nükleer Silah Kapasitesi

Çin Halk Kurtuluş Ordusu (PLA), 2004 yılında dönemin Merkezi Askeri Komisyon Başkanı Hu Jintao tarafından «yeni tarihi misyonları» ile görevlendirildiğinden beri, Çin'in çıkarlarını hem Çin yakınlarında hem de giderek artan bir şekilde küresel ölçekte savunmak için titizlikle çaba göstermektedir. Bu daha geniş operasyonel odaklanma, çeşitli alanlarda faaliyet gösterme kabiliyetini geliştirmek için istikrarlı bir çabayı da içermektedir. Ayrıca Çin, ABD'nin askeri avantajlarını dengelemeye odaklanarak ordusunun neredeyse her yönünü genişletmiş ve modernize etmiştir. Konvansiyonel kuvvetlerini genişletmenin yanı sıra PLA, müşterek savaşa yönelik bütünsel yaklaşımını desteklemek için uzay, karşı-uzay, siber, elektronik ve enformasyonel savaş yeteneklerini hızla geliştirmekte ve entegre etmektedir (Cheng, 2021, s. 311). Çin aynı zamanda PLA'nın küresel nüfuzunu genişletmekte ve askeri gücünü daha uzak mesafelere yansıtabilmesini sağlayacak daha sağlam bir denizaşırı ve üs altyapısı kurmak için çalışmaktadır. Buna paralel olarak Çin nükleer kapasitesinin modernizasyonunu ve genişletilmesini hızlandırmaktadır (U.S. Secretary of Defense, 2022). Çin nükleer güçlerini her şeyden önce ABD'nin niteliksel ve niceliksel olarak üstün nükleer cephaneliği bağlamına yerleştirmektedir ki bu kapasite de devasa yatırımların yardımıyla modernize edilmektedir.

Nükleer savaş başlığı sayısı bakımından Çin, ABD ve Rusya'nın çok gerisinde, üçüncü sırada yer almaktadır. Toplam savaş başlığı sayısının 350 olduğu tahmin edilmektedir. ABD Savunma Bakanlığı'nın 2020 verilerine göre, Çin'in "operasyonel" nükleer savaş başlığı stokunun 200'lerin altında olduğu tahmin edilmektedir. Çin'in nükleer gücünün büyük bir kısmını barış zamanı statüsünde tuttuğunu vurgulayarak, ayrılmış fırlatıcılar, füzeler ve savaş başlıkları ile bu durumu desteklemektedir. Ancak, Hans Kristensen ve Matt Korda gibi araştırmacılar, mevcut füze rampalarının sayısına dayanarak toplam stokunun daha büyük, muhtemelen 270 savaş başlığı civarında olabileceği tahmininde bulunmaktadırlar. Ayrıca, yakın gelecekte DF-41 kara konuşlu kıtalararası balistik füzeler ve iki ilave stratejik denizaltının da dahil olduğu silahlar için 78 savaş başlığının üretildiği veya üretim aşamasında olduğu ve toplam stokun yaklaşık 350 savaş başlığına ulaşabileceği öngörülmektedir (Brown, 2021). Buna karşılık ABD'nin şu anda 3.600, Rusya'nın ise 4.497 nükleer savaş başlığı bulunmaktadır. Ancak Çin nükleer cephaneliğini modernize ederken öncelikle nükleer savaş başlıklarını taşıyan sistemlerin nicelik ve niteliğini geliştirmeye odaklanmaktadır.

2017 yılında THAAD sistemi ile ilgili gelişmeler sonrası Çin'in nükleer stratejisinde bazı düzenlemelere gitmiş olması olasıdır. Uluslararası gözlemciler, yakın zamana kadar Çin'in nükleer cephaneliğinin ABD'ye ulaşabilecek birkaç düzine stratejik savaş başlığıyla sınırlı olduğunu düşünme eğiliminde olsalar da bununla birlikte,

Çin'in çok sayıda savaş başlığıyla donanmış yeni nesil kara ve deniz tabanlı stratejik füzeler biçimindeki saldırı yeteneklerini yakın zamanda genişletmesi, yakında 300-500 stratejik füze elde etmesine olanak verecektir. Eğer öyleyse, Çin'in nükleer duruşu artık asgari caydırıcılıkla tanımlanmayacaktır. Bunun yerine, İngiltere ve Fransa'nın temsil ettiği klasik bir orta nükleer güce benzemeye başlayacaktır. Ayrıca, orta nükleer güce doğru ilerleyen Çin, aynı zamanda garantili imha kabiliyetine de sahip olacaktır. Bu saldırı kapasitesi genişlerken, Çin nükleer duruşuna uzay savaşı yetenekleri ve füze savunma yetenekleri gibi yeni yetenek boyutları da eklemektedir. Çin, ABD füze savunmasına karşı koymak için entegre bir nükleer uzay savaşı doktrini geliştirmektedir. Ayrıca Çin, stratejik caydırıcılığını desteklemek için füze savunma yeteneklerini de takip etmektedir. 2010'dan bu yana Çin, füzesarar yeteneklerinde istikrarlı bir ilerleme kaydetmiştir. Çin'in nükleer duruşu, tamamen küçük bir saldırı kabiliyetine dayanan tek boyutlu bir sistemden, uzay savaşı yeteneklerini ve füze savunma yeteneklerini de içeren üç boyutlu bir sisteme evrilmektedir.

Pekin'in kara, hava ve deniz tabanlı nükleer silah üçlüsünü genişletme ve çeşitlendirme çabaları göze çarpmaktadır. Bunun amacı Çin'in saldırıya uğraması halinde nükleer kapasitesinin "beka kabiliyetini" arttırmaktır. Bu doğrultuda, düşmanın keşif yapmasını zorlaştıracak, karşı saldırı için hızlı konuşlanmayı mümkün kılacak ve düşmanın savunmasını etkisiz hale getirecek önlemlere odaklanılmaktadır (Suh & Reicheneder, 2021). Çin'in nükleer üçlüye geçişi, yeni sistemler donatıldıkça nükleer savaş başlıklarının sayısını daha da arttıracaktır. Çin, Tip 094 balistik füze denizaltılarının sayısını arttırarak ve tamamlayıcı olarak JL-3 denizden fırlatılan balistik füze ile daha sessiz Tip 096 denizaltısını geliştirerek daha hayatta kalabilir bir nükleer denizaltı gücü oluşturmaktadır. PLA Hava Kuvvetleri de nükleer yetenekli H-20 stratejik bombardıman uçağının yanı sıra nükleer yetenekli olabilecek yeni bir havadan fırlatılan balistik füze geliştirerek nükleer bir misyon benimsemektedir (Brown, 2021).

Çin'in nükleer silah teslimatı için kullandığı en eski araç orta menzilli savaş uçaklarıdır. Bu uçaklar 1960'lar ve 70'lerde 12 atmosferik nükleer testte kullanılmıştır. Önceden, ABD Savunma Bakanlığı'nın yıllık raporlarında, Çin ordusu bombardıman uçaklarının nükleer görevi olmadığı değerlendirilmiştir. Ancak 2018 yılında yapılan bir raporda, ABD Savunma Bakanlığı Çin ordusunun yeni bir nükleer görev aldığını belirtmiştir. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) tarafından yapılan araştırmalar, Çin'in H-6 bombardıman uçaklarının ikincil acil durum kullanımı için az miktarda güdümsüz bomba envanterine sahip olduğunu ortaya koymuştur (SIPRI, 2021). ABD Savunma Bakanlığı'nın 2021 yılı raporunda, Çin'in 2019'da H-6N'yi havadan havaya yakıt ikmali yapabilen nükleer bombardıman uçağı olarak tanıttığını belirtilmiştir. Bu durum, nükleer kuvvetinin hava kuvvetleri

kısmına geri dönüşün sinyalinin vermektedir. ABD Savunma İstihbarat Örgütü 2018 yılında, Çin'in iki yeni havadan atılan balistik füze geliştirdiğini raporlamıştır. Bu yeteneğin ilk olarak Neixiang'daki üsse konuşlandırılacağı tahmin edilmektedir. Bir kez konuşlandırıldığında, havadan atılan balistik füzenin, uygulanabilir bir nükleer dağıtım sistemi üçlüsü sağlayacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca, Çin ordusunun ilk uzun mesafeli stratejik bombardıman uçağı olan H-20'yi geliştirdiği belirtilmektedir. Bu hayalet uçak tarzında dizayn edilmiş aracın, 8500 kilometreye kadar menzile sahip olduğu tahmin edilmektedir. ABD Savunma Bakanlığı tahminlerine göre, H-20 uçağı 10 yıl içinde üretime geçecektir. Bakanlık, 2020 yılı raporunda H-20'nin hem konvansiyonel hem de nükleer silahları taşıyabileceği değerlendirmesinde bulunmuştur (U.S. Secretary of Defense, 2020). Her ne kadar kara konuşlu sistemlerin konuşlandırılması daha hızlı ve deniz konuşlu sistemlerin tespit edilmesi daha zor olsa da havadaki nükleer silahlar Çin için önemini korumaktadır: güç gösterilerine olanak sağlamak ve çeşitliliğe katkıda bulunmaktadır.

Kara tabanlı sistemler açısından Çin artık geniş bir balistik füze yelpazesine sahiptir. 2021 yazında Pekin'in en az 300 kıtalararası balistik füze silosu inşa ettiğinin tespit edilmesi Çin'in büyük sıçrama yaptığını göstermektedir. Çin'in kıtalararası (5.000 kilometreden fazla) ve orta menzilli (5.000 kilometreden az) balistik füzeleri, katı yakıtlı tahrik ve/veya mobil fırlatma sistemleri aracılığıyla hızlı ve esnek bir şekilde konuşlandırılabilir. Ayrıca ABD'nin erken uyarı ve savunma sistemlerini zorlayabilecek ve hatta alt edebilecek kabiliyetler de özellikle önemlidir: örneğin Çin'in bazı ICBM'leri birden fazla ayrı ayrı manevra kabiliyetine sahip (nükleer) savaş başlığı taşıyabilmektedir. DF-ZF hipersonik planör gibi hipersonik sistemlerin balistik olmayan ve esnek yörüngeleri nedeniyle kesin olarak hesaplanması daha zordur. Ağustos 2021'de Çin'in dünyanın etrafını tamamen dolaşan ve ardından hipersonik bir planörü ateşleyen yeni bir teslimat sistemini test ettiği bildirilmiştir (Suh & Reicheneder, 2021).

Çin'in karadan ateşlenen nükleer kapasiteli balistik füze cephaneliğinin modernize edildiği belirtilmektedir. Bu modernizasyon, ülkenin silo tabanlı, sıvı yakıtlı füzelerini yeni mobil, katı yakıtlı modellerle değiştirdiği ve karayolundan nakliye edilebilen füze rampalarının sayısını arttırdığı daha kapsamlı bir girişimle birlikte gerçekleştirilmektedir. Çin'in daha dayanıklı mobil füzelere geçiş tercihi, ABD'nin istihbarat, gözetleme ve keşif yeteneklerindeki ilerlemesinin sabit füze fırlatma alanları ve destekleyici altyapıları için önleyici bir tehdit oluşturduğu endişesinden kaynaklanmaktadır. ABD Savunma Bakanlığı'nın 2020 raporuna göre, Çin'in 100 karadan ateşlenen nükleer kapasiteli balistik füzeye sahip olduğu ve 2025'e kadar ABD'yi vurabilecek menzile sahip savaş başlığı sayısının 200'e çıkmasının beklendiği belirtilmektedir. Şu anda Çin'in sahip

olduğu en uzun menzilli karadan ateşlenen nükleer kapasiteli balistik füzeler, silo tabanlı, sıvı yakıtlı, iki kademeli DF-5 füzeleridir. Ancak, karayolundan nakliye edilebilen, katı yakıtlı, üç kademeli DF-31A/AG füzeleri de ABD ve Avrupa'yı vurabilme kapasitesine sahiptir. Çin ordusu, 1990'ların sonundan bu yana daha uzun menzilli karadan ateşlenen nükleer kapasiteli balistik füzeler geliştirmek için çalışmaktadır. Bu çabaların bir örneği DF-41 füzeleridir ve 12,000 km'den fazla menzile sahip olduğu tahmin edilmektedir. Uydu görüntüleri, Çin ordusunun Moğolistan'daki Jilantai yakınlarında bulunan bir füze eğitim alanında, muhtemelen DF-41 için önemli sayıda silo inşa ettiğini göstermektedir. Ancak, bu siloların eğitim amaçlı mı yoksa operasyonel kabiliyet maksadıyla mı inşa edildiği kesin değildir. ABD Savunma Bakanlığı, 2020 yılındaki raporunda, Jilantai'deki tesislerin muhtemelen en azından silo tabanlı sistemler için bir operasyonel konsept geliştirmek için kullanıldığı değerlendirilmesinde bulunmuştur (U.S. Secretary of Defense, 2020).

Çin donanması dünyadaki en fazla sayıda gemi ve denizaltıya sahiptir. Bunlar arasında her biri nükleer başlıklı on iki adede kadar JL-02 balistik füzenin konuşlandırılıp fırlatılabildiği nükleer enerjili Jin Sınıfı 094 denizaltıları da bulunmaktadır. Çin şu anda hem denizaltı (Jin sınıfı 096) hem de balistik füzeler (JL-03) için bir halef model geliştirmektedir. Nükleer güçle çalışan denizaltılar, konvansiyonel güçle çalışan sistemlere göre çok daha uzun süre hizmette kalabilme gibi belirleyici bir avantaja sahiptir. Dolayısıyla bu tür denizaltılara yerleştirilen nükleer silahların ABD tarafından tespit edilmesi daha zor olacaktır. Dahası, misilleme saldırıları için konuşlandırılmaları nispeten daha hızlı olacaktır. Çin, 1980'lerin başından beri deniz temelli bir nükleer caydırıcılık stratejisi geliştirmeye devam etmektedir. 2020 yılında yayınlanan ABD Savunma Bakanlığı'nın raporuna göre, Çin Donanması, altı adet Type 094 nükleer denizaltı (SSBN) inşa etmiştir. Bunların dördü operasyonel durumdadır ve Çin'in "ilk güvenilir, deniz temelli nükleer caydırıcılığı" oluşturmaktadır. Stratejik nükleer denizaltılar da Çin'in ikinci vuruş kabiliyetinin önemli bir parçasıdır. Bu SSBN'lerin nükleer silahlı devriyelere başladığına dair kesin bir rapor bulunmamaktadır. Ancak, bir savaş durumunda coğrafi darboğazlar ve ABD'nin gelişmiş denizaltı karşıtı savaş yetenekleri, Çin'i nükleer denizaltılarını Japonya'nın ötesine Pasifik Okyanusu'na açılmaktan alıkoymaz. Bu nedenle, Çin Donanması, yeni nesil SSBN olan Type 096'yı geliştirmektedir. ABD Hava Kuvvetleri Ulusal Hava ve Uzay İstihbarat Merkezi, Type 096'da yer alacak JL-3 tipi balistik füzelerin birden fazla savaş başlığı taşıyabileceğini ve 10.000 km'den daha uzun menzile sahip olabileceğini tahmin etmektedir. 2030 yılına kadar Çin'in sekiz SSBN'ye sahip olabileceği öngörülmektedir. Çin'in nükleer silahları, Amerika Birleşik Devletleri kıtasındaki hedefleri vurabilecek kıtalararası menzile sahip olmaması önemli bir husustur. Çin, nükleer yeteneklerini özellikle yakın bölge tehditlerine odaklayarak geliştirmiştir. Son dönemde hizmete alınan orta

menzilli ve orta menzilli balistik füzeler olan DF-21E ve DF-26 ile birlikte yeni hava kapasiteleri, bölgesel düşmanları ve ABD'nin denizaşırı üslerini riske sokmaktadır. Ayrıca, Çin, nükleer kapasiteye sahip olabilecek yeni bir hipersonik seyir aracı olan DF-17'yi de yakın zamanda konuşlandırmıştır (Brown, 2021).

Sonuç

ABD, Çin'i "Amerikan güvenliğini ve refahını aşındırmak" ve "ABD değerlerine ve çıkarlarına karşıt bir dünya şekillendirmek" isteyen revizyonist bir güç olarak nitelendirirken, gelecekte küresel üstünlüğü elde etmek isteyen ve hegemonya arayışında olan "stratejik bir rakip" olarak tanımlamaktadır. Çinli liderler ise ABD'yi kastederek "Çin'i karartma, kontrol altına alma, abluka altına alma ve Çin üzerinde azami baskı uygulama yönündeki dış girişimlere" işaret etmektedir. Son dönemde Çin'in hızlı askeri modernizasyonu ABD'de Çin'in niyetleri konusunda endişe yaratmaktadır. Çin'in konvansiyonel modernizasyonu ve ABD'nin tepkileri ile ortaya çıkan sarmal dinamikler, her iki devlet için de nükleer güvenlik algılarını ve mevcut caydırıcılığın güvenilirliğini dönüştürmektedir.

Pekin, nükleer caydırıcılığının temeli olan garantili misilleme kabiliyetlerini, her şeyden önce Washington'un istihbarat toplama faaliyetlerini yoğunlaştırması nedeniyle tehlikede görmektedir. Çin'in hangi nükleer silahları nerede ve nasıl konuşlandığına dair kesin bilgi, Washington'un Çin'in garantili misilleme kabiliyetlerini kaybedeceği kadar hassas ilk saldırılar gerçekleştirmesini sağlayabilir. İstihbarat toplama konusunda ABD bölgedeki müttefiklerinden faydalanmaktadır. Bu hem istihbarat servislerinin bilgi alışverişi hem de ABD'nin müttefiklerine sattığı ya da onların topraklarında konuşlandığı sistemlerin ağından elde edilen bilgiler için geçerlidir. Avustralya tarafından sipariş edilen nükleer enerjiyle çalışan denizaltı filosu ve Güney Kore'de konuşlandırılan ABD füze savunma sistemi THAAD da buna katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bir başka örnek de gemilere yerleştirilen Aegis Balistik Füze Savunma Sistemi'dir: Bu sistem bir yandan ABD'nin müttefiklerini ve bölgedeki ABD askeri üslerini füze saldırılarına karşı korurken, diğer yandan Alaska ve Kaliforniya'ya yerleştirilen önleyici füzelerin ABD anararasını düşman kıtalararası füzelere karşı savunması beklenen Yer Tabanlı Orta Menzilli Savunma (GMD) sistemi için bir erken uyarı sistemi görevi görmektedir. Buna ek olarak ABD, örneğin uzun süredir devam eden Konvansiyonel Hızlı Küresel Saldırı programında olduğu gibi, ilk vuruş kabiliyetlerini genişletmektedir. Çin'in nükleer stratejisini değiştirdiğini gösteren çok az kanıt olsa da Çin, silo tabanlı ICBM gücünü genişletmek de dahil olmak üzere misilleme kabiliyetini güçlendirme yöntemlerini değiştirmektedir. Bu genişleme büyük ölçüde konvansiyonel olarak yaratılan kırılğanlık ve ABD'nin nükleer olmayan yeteneklerine

ilişkin endişelerden kaynaklanmaktadır. Ek olarak, Çin'in ABD'nin nükleer tehdidine karşılık olarak nükleer stratejisini değiştirme olasılığı, Çin'in son derece hassas ve çift yetenekli silah sistemlerine sahip olması nedeniyle artmaktadır. Ayrıca, Çin, özellikle füze savunma sistemlerine yönelik saldırı kapasitesini güçlendirerek caydırıcılığını artırmak amacıyla konvansiyonel silahların geliştirilmesine odaklanarak, üçüncü bir yol olarak konvansiyonel güçlendirme stratejisini yansıtmaktadır. Bu tür adımlar muhtemelen silahlanma yarışındaki istikrarsızlığı artırabilir ve ABD ile Çin arasındaki güvenlik ikilemini daha da karmaşık hale getirebilir.

Genel olarak, Çin'in gelecekteki nükleer stratejisinin itici güçleri, özellikle ABD'nin askeri yeteneklerindeki ilerlemeler ve stratejik savunma ile geleneksel saldırı kabiliyetleri ile bağlantılıdır. Çin, ABD'nin nükleer olmayan stratejik yetenekler üçlüsünü (füze savunması, uzun menzilli konvansiyonel vuruş ve sofistike komuta, kontrol, iletişim, bilgisayar, istihbarat, gözetleme ve keşif varlıkları) geliştirmesinden kaynaklanan temel kaygılara sahiptir. Bu üç kabiliyetin birleşimi, ABD'nin kriz anında nükleer eşiği aşmadan Çin'in caydırıcılığını ortadan kaldırma kabiliyeti sağlayabilir. Çin ordusu, ABD'nin C4ISR varlıklarını kullanarak Çin'in nükleer güçlerinin yerini tespit edebileceği ve uzun menzilli konvansiyonel saldırılarla bu güçlerin çoğunu etkisiz hale getirebileceğinden endişe etmektedir. Bu durumda, ABD füze savunma sistemleri, Çin'in misilleme tepkisini etkisiz hale getirebilir. Bu senaryo, Çin'in nükleer silahları ilk kullanmama taahhüdünün uygulanabilirliği konusundaki tartışmaları ve şu anda ele alınan nükleer ve füze tedarikinin çeşitli boyutlarını motive etmektedir.

Çin, bugün ABD ile yoğun bir nükleer rekabete girmekten kaçınmaya çalışıyor görünmektedir. Ancak yakın gelecekte geleneksel stratejisindeki sapmalara benzer, hatta daha radikal bir dönüşüm söz konusu olabilir. Bugün Pekin yönetimi, ABD nükleer kuvvetleriyle niceliksel bir denklik hedefliyor gibi görünmemekte ve karşı dengeyi güvence altına almayı amaçlayan bir nükleer stratejiyi henüz izlememektedir. Bunun yerine, Çin'in nükleer hırsları öncelikle kendisine yapılacak herhangi bir nükleer saldırıya karşılık olarak "garantili misilleme" yapmak için güvenilir bir kapasite elde etmek ve böylece bu tür saldırıların başlamasını önlemek etrafında şekillenmektedir. Bununla birlikte, bu önleyici arayışta Çin yalnızca bir tür varoluşsal caydırıcılıkla yetinmemekte, kendisine yönelik saldırılarda maruz kaldığı zararın boyutuna bağlı olarak, savaşın hızlı bir şekilde sonlandırılması amacıyla, nükleer düşmanları kapsamlı bir şekilde cezalandırma kabiliyetini aramaktadır. Bu amaçla, Pekin'in, en büyük rakibi ABD'nin sahip olduğu yetenekleri boyut veya karmaşıklık bakımından taklit etmeden, çeşitli düzeylerde nükleer saldırganlığa karşı caydırabilecek ve gerekirse, şimdiye kadar olduğundan çok daha hızlı bir şekilde misilleme yapabilecek çeşitli ve yeterince büyük bir nükleer kuvvet oluşturma niyetinde olduğu anlaşılmaktadır.

Deviations in China's Nuclear Strategy: Perceptions of US-Sourced Threats and the Search for Assured Retaliation

İsmail Sarı

The discovery of China's construction of three new missile silo sites in mid-2021 raised questions about whether China had changed its traditional minimum nuclear deterrence strategy. This study argues that China has deviated from its long-standing nuclear strategy. Instead of the concept of change, which implies certainty and direction, this article prefers the concept of deviation, which does not determine direction and entails uncertainty. The unfavorable changes in the conventional balance between the USA and China have encouraged China to expand its nuclear capabilities for a guaranteed retaliation and to improve its conventional capabilities in order to increase the survivability of its nuclear forces. Today, the interaction between conventional and nuclear forces creates a complex dynamic that significantly affects states' threat perceptions and behaviors. A state may respond by bolstering its nuclear deterrent when it believes that an adversary's conventional capabilities could weaken its nuclear forces. It can also strengthen its conventional capabilities to make its nuclear forces more resilient. Chinese experts believe that the United States' ability to launch conventional precision strikes poses a serious danger to China's ability to respond in kind. In their opinion, China's nuclear arsenal now faces a wider variety of conventional threats than in the past. The development of capabilities like the dual-capable, highly accurate DF-26 intermediate-range ballistic missile can

@ Asst. Prof., Ankara Hacı Bayram Veli University, ismail.sari@hbv.edu.tr

 <https://orcid.org/0000-0003-2623-2494>

 DOI: 10.12658/M0728
insan & toplum, 2024; 14(2): 1-25
insanvetoplum.org

 Received: 30.07.2023
Accepted: 28.08.2023
Online First: 11.10.2023

be considered a deviation from China's minimum deterrence strategy, even though insufficient evidence is found to suggest that China's nuclear strategy has changed (Andrew, 2022). This suggests that China has demonstrated a strategic flexibility that can evolve and change, one that can adapt in order to deal with potential threats to its nuclear deterrent (Hiim et al. 2023, p. 150). The Terminal High Altitude Area Defence (THAAD) missile system crisis, which occupied the international agenda very intensely in 2016, and China's perception of some other threats originating from the US, has also had a significant impact on China's deviation from its normal strategy.

China's strategic community has watched with growing worry two significant adjustments in the US military's posture over the last few years. First, many analysts in Beijing equate the shift in US nuclear doctrine to emphasize the limited use of nuclear weapons with concerns about China's expanding conventional military capabilities. This shift is considered a watershed moment in US security strategy, with the emphasis on limited nuclear use seen as a response to China's expanding military capability. The United States' development of a variety of conventional counterforce capabilities, such as missile defense and conventional precision attack platforms, represents the second shift. These capabilities would scale back or even completely destroy China's guaranteed capacity for retaliation. The end of the Intermediate-Range Nuclear Forces (INF) Treaty, the deployment of the THAAD system in South Korea, the successful test of the SM-3 interceptor missile against ICBMs, and the conventional prompt global strike (CPGS) program are some of the developments that have China worried. China is therefore building sophisticated conventional capabilities in addition to increasing and modernizing its nuclear forces in order to bolster deterrence against conventional threats (Tellis, 2022). Chinese experts argue that, in order to overcome the US missile defense system and increase the effectiveness of China's nuclear weapons, China should rely on capabilities such as anti-satellite weapons and satellite and ground radar, as well as missiles using conventional weapons (Warren & Bartley, 2021, p. 177).

The advanced long-range THAAD X-band radar system, which covers two-thirds of Chinese airspace, is of most concern to China. China has vehemently protested the THAAD system's installation in South Korea. According to Chinese officials, the THAAD system is primarily intended to weaken China's strategic deterrence and contribute to a global anti-missile system that threatens both Beijing and Moscow, despite being able to offer South Korea limited defense against North Korean ballistic missiles (Maick & Salidjanova, 2017). This is due to the radar system the US built, which causes China to lose its capacity to launch a surprise attack in roughly two thirds of the nation. Deterrence is negatively impacted by this condition, as

this makes responding to any attacks more difficult. The growing US emphasis on creating novel capabilities, including hypersonic glide vehicles (HGVs) for long-range precision attack missions, is another factor that has raised China's fears. China's military observers view hypersonic weapons and other vehicles as possible game changers. This is due to the fact that such weapons can defeat any air defense or missile defense systems that are already in place and provide very little warning period. These observers have also emphasized how the development of hypersonic weapons will almost certainly result in a new arms race.

A comprehensive analysis by Kristensen and Korda (2021) identified several factors that contribute to China's nuclear missile silo expansion:

i) Enhanced Retaliation Capability: China seeks to safeguard its current Conventional Armed Ballistic Missile Force (CABF) silos from potential attacks by bolstering its missile stockpile. The notion is that additional silos could theoretically withstand an attack and facilitate a retaliatory response.

ii) Mitigating the Impact of the US Missile Defense: Concerns have long persisted that missile defense systems could undermine China's retaliatory capacity. To counter this, China aims to enhance the effectiveness of its missile defense by expanding its solid-fuel missile inventory and warhead stockpile.

iii) Transition to Solid-Fuel Silo Missiles: China's transition from liquid-fueled to solid-fueled missile silos is motivated by the vulnerability of the former, which require lengthy preparation times before launch. This shift is expected to improve the operational procedures and security of the CABF.

iv) Transition to Peacetime Missile Alert Posture: Historically, Chinese missiles have been deployed without nuclear warheads during peacetime, while US and Russian counterparts have maintained a launch-ready status. China now intends to arm its missiles with nuclear warheads to bolster the credibility of its deterrence, given rising military competition with the US.

v) Balancing the CABF: An increasing percentage (80%) of China's CABFs are mobile, necessitating the strengthening of the silo-based component to maintain a legitimate role in the country's overall CABF capabilities.

vi) Augmenting China's Nuclear Attack Capability: Departing from its minimum deterrence stance, China's leadership appears to recognize the need for more missiles with multiple warheads to maintain the threat against a broader range of enemy facilities.

vii) Enhancing Conventional Fast Strike Capability: While the silos at Jilantai are ostensibly designed for nuclear missiles, they could also accommodate conventional ballistic missiles, enabling rapid strikes on medium-range or strategic targets.

viii) Pursuing National Prestige: As China ascends as a global power with increased power and wealth, it perceives the need for a more substantial missile inventory to substantiate its claim to great power status.

The US State Department in early July 2021 deemed China's nuclear buildup worrying and stated that Beijing appeared to be departing from its long-standing nuclear strategy focused on minimum deterrence. China's rise and new geopolitical tensions have disrupted decades of strategic stability around nuclear weapons. In the coming years, the capacity and capability of China's nuclear forces are likely to outpace the potential advances of any adversary (e.g., the United States and Russia). This study aims to analyze in depth the reasons behind China's deviations from the traditional strategy of minimum nuclear deterrence by expanding its nuclear missile silos. This paper also examines the role of nuclear weapons in China's military doctrine and the recent modernization efforts of the Chinese military in order to understand China's nuclear power capabilities. The focal point of this study is to understand China's evolving nuclear capabilities based on its threat perceptions and their impact on global security dynamics.

Kaynakça

- Acton, J. M. (2018). Escalation through entanglement: How the vulnerability of command-and-control systems raises the risks of an inadvertent nuclear war. *International Security*, 43(1), 56-99.
- Andrew, F. K. (2022, May 13). *The New Nuclear Age*. Foreign Affairs. Retrieved October 10, 2022, from <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2022-04-19/new-nuclear-age>
- Bin, L. (2017). The underappreciated risks of entanglement: A Chinese perspective. <https://carnegieendowment.org/2017/11/08/underappreciated-risks-of-entanglement-chinese-perspective-pub-73164>
- Broad, W. J., & Sanger, D. E. (2021, July 26). *A 2nd new nuclear missile base for China, and many questions about strategy*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2021/07/26/us/politics/china-nuclear-weapons.html>.
- Brown, G. (2021). *Understanding the risks and realities of China's nuclear forces*. Arms Control. <https://www.armscontrol.org/act/2021-06/features/understanding-risks-realities-chinas-nuclear-forces>
- Bueno de Mesquita, B., & Riker, W. H. (1982). An assessment of the merits of selective nuclear proliferation. *The Journal of Conflict Resolution*, 26(2), 283-306. <https://doi.org/10.1177/0022002782026002>
- Cheng, D. (2021). Space and national security: China's great leap upward. In J. Wuthnow, A. S. Ding, P. C. Saunders, A. Scobell, & A. N. D. Yang (Eds.), *The PLA beyond borders: Chinese military operations in regional and global context* (pp. 311-337). National Defense University Press.
- China Military Power Report. (2022). <https://www.defense.gov/CMPR/>
- Cunningham, F. S. & Fravel, M. T. (2015). Assuring assured retaliation: China's nuclear posture and U.S.-China strategic stability. *International Security*, 40(2), 7-50.

- Cunningham, F. S., & Fravel, M. T. (2019). Dangerous confidence? Chinese views on nuclear escalation. *International Security*, 44(2), 61-109. https://doi.org/10.1162/isec_a_00359
- Fravel, M. T., & Medeiros, E. S. (2010). China's search for military power. *International Security*, 35(2), 48-87.
- Goldstein, A. (2020). China's grand strategy under Xi Jinping: Reassurance, reform, and resistance. *International Security*, 45(1), 164-201.
- Gray, C. S. (1979). Nuclear strategy: The case for a theory of victory. *International Security*, 4(1), 54-87.
- Halperin, M. H. (1966). China's nuclear strategy. *Survival*, 8(11), 350-353. <https://doi.org/10.1080/00396336608440692>
- Hiim, H. S., Fravel, M. T., & Trøan, M. L. (2023). The dynamics of an entangled security dilemma: China's changing nuclear posture. *International Security*, 47(4), 147-187.
- Hudson Institute. (2021, August 26). A Conversation with admiral Richard [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=C_OQ_B4x-hc&t=1s
- Johnston, A. I. (1995-1996). China's new "old thinking": The concept of limited deterrence. *International Security*, 20(3), 5-42. <https://doi.org/10.2307/2539138>
- Johnston, A. I. (2019). China in a world of orders: Rethinking compliance and challenge in Beijing's international relations. *International Security*, 44(2), 9-60.
- Kardon, I. B., & Saunders, P. C. (2015). Reconsidering the PLA as an interest group. In P. C. Saunders & A. Scobell (Eds.), *PLA Influence on China's National Security Policymaking*. 33-57. Stanford University Press.
- Kılıç, H. (2019). *ABD'nin THAAD füzeleri ve Çin'in tepkisi*. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/abd-nin-thaad-fuzeleri-ve-cin-in-tepkisi/1430365>.
- Korda, M., & Kristensen, H. M. (2021, July 26). *China is building A second nuclear missile silo field*. FAS. <https://fas.org/blogs/security/2021/07/china-is-building-a-second-nuclear-missile-silo-field/>.
- Kristensen, H., & Korda, M. (2020, September 1). *The Pentagon's 2020 China Report*. Federation of American Scientists (FAS). <https://fas.org/blogs/security/2020/09/the-pentagons-2020-china-report/>
- Kristensen, H. (2021, February 24). *China's expanding missile training area: More silos, tunnels, and support facilities*. FAS. <https://fas.org/blogs/security/2021/02/plarf-jilantai-expansion/>.
- Kristensen, H. (2021, September 8). *China's nuclear missile silo expansion: From minimum deterrence to medium deterrence*. The Bulletin of the Atomic Scientists <https://thebulletin.org/2021/09/chinas-nuclear-missile-silo-expansion-from-minimum-deterrence-to-medium-deterrence/>
- Lee, R. (2021, August 12). *PLA likely begins construction of an intercontinental ballistic missile silo site near hanggin banner*. China Aerospace Studies Institute. <https://www.airuniversity.af.edu/CASI/Display/Article/2729781/pla-likely-begins-construction-of-an-intercontinental-ballistic-missile-silo-si/>.
- Maick, E., & Salidjanova, N. (2017, July 26). *China's response to U.S.-South Korean missile defense system deployment and its implications*. Retrieved from https://www.uscc.gov/sites/default/files/Research/Report_China%27s%20Response%20to%20THAAD%20Deployment%20and%20its%20Implications.pdf.
- Pan, Z. (2018). A Study of China's No-First-Use Policy on Nuclear Weapons. *Journal for Peace and Nuclear Disarmament*.1(1). 115-136. <https://doi.org/10.1080/25751654.2018.1458415>
- Pande, S. (2000). Chinese nuclear doctrine. *Strategic Analysis*, 23(12), 2011-2035. <https://doi.org/10.1080/09700160008455178>
- Pettyjohn, S. L., & Wasser, B. (2022, May 20). *A fight over taiwan could go nuclear: Wargaming reveals how a U.S.-Chinese conflict might escalate*. Foreign Affairs.
- Richard, K. F. (2021). *Written testimony of Kenneth F. Rapuano, Assistant Secretary of Defense for Homeland Defense and Global Security, before the senate armed services committee on defense intelligence worldwide threat assessment*. Retrieved from <https://www.armed-services.senate.gov/imo/media/doc/Richard04.20.2021.pdf>.

- Riqiang, W. (2021/2022). Assessing China-U.S. inadvertent nuclear escalation. *International Security*, 46(3), 128-162.
- Riqiang, W. (2020). Living with uncertainty: Modeling China's nuclear survivability. *International Security*, 44(4), 84–118. https://doi.org/10.1162/isec_a_00376.
- Owen, B. (1997). *Chinese tactical nuclear weapons*. Naval Postgraduate School. <https://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/8080/chinesetacticaln00owen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Sankaran, J., & Fearey, B. (2017). Missile defense and strategic stability: Terminal High Altitude Area Defense (THAAD) in South Korea. *Contemporary Security Policy*, 38(3). 31-24. <https://doi.org/10.1080/13523260.2017.1280744>
- SIPRI. (2021). SIPRI Yearbook 2021: *Armaments, disarmament and international security*. Retrieved from https://www.sipri.org/sites/default/files/2021-06/yb21_10_wnf_210613.pdf.
- Suh, E., Reicheneder, L. (2021). *Chinas nukleares Wettrüsten*. <https://dgap.org/de/forschung/publikationen/chinas-nukleares-wettruesten>
- Swaine, D. Michael, (2016). *Chinese information warfare theory and practice*. Hoover Institution. Retrieved from <https://www.hoover.org/sites/default/files/research/docs/clm52ms.pdf>
- Talmadge, C. (2017). Would China go nuclear?: Assessing the risk of Chinese nuclear escalation in a conventional war with the United States. *International Security*, 41(4), 50-92.
- Tellis, A. J. (2022). *Striking asymmetries: Nuclear transition in South Asia*. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/2022/02/03/striking-asymmetries-impact-of-precision-guided-munitions-on-crisis-stability-and-escalation-in-south-asia-pub-88396>.
- Tsokhas, K. (2022). Active defense: China's military strategy since 1949. *Journal of Contemporary Asia*, 52(1), 168-173. <https://doi.org/10.1080/00472336.2021.1989706>
- U.S. Department of Defense. (2022). 2022 the National Defense Strategy of United States of America. <https://media.defense.gov/2022/Oct/27/2003103845/-1/-1/1/2022-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY-NPR-MDR.PDF> - page=33
- U.S. Department of State. (2023). G7 Japan 2023 Foreign Ministers' Communiqué. <https://www.state.gov/g7-japan-2023-foreign-ministers-communicue/>
- U.S. Department of State. (2021). Secretary Blinken's Participation in the ASEAN Regional Forum Foreign Ministers' Meeting. <https://www.state.gov/secretary-blinkens-participation-in-the-asean-regional-forum-foreign-ministers-meeting/>
- U.S. Secretary of Defense. (2022). 2022 *National defense strategy: NPR & MDR*. <https://media.defense.gov/2022/Oct/27/2003103845/-1/-1/1/2022-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY-NPR-MDR.PDF>
- U.S. Secretary of Defense. (2020). *China military power report 2020*. Retrieved from <https://media.defense.gov/2020/Sep/01/2002488689/-1/-1/1/2020-DOD-CHINA-MILITARY-POWER-REPORT-FINAL.PDF>
- U.S. Secretary of Defense. (2019). 2019 Missile Defense Review. Retrieved from [https://www.defense.gov/Portals/1/Interactive/2018/11-2019-Missile-Defense-Review/The 2019 MDR_Executive Summary.pdf](https://www.defense.gov/Portals/1/Interactive/2018/11-2019-Missile-Defense-Review/The%2019%20MDR_Executive%20Summary.pdf)
- U.S. Senate. (11 March 2002). *CIA National intelligence estimate of foreign missile developments and the ballistic missile threat through 2015* [Government report]. Government Printing Office. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CHRG-107shrg79885/html/CHRG-107shrg79885.htm>.
- Warren, A., & Bartley, A. (2021). *U.S. Foreign Policy and China: Security challenges during the Bush, Obama, and Trump administrations*. Edinburgh University Press.
- Warren, A., & Siracusa, J. M. (2021). *US Presidents and Cold War nuclear diplomacy*. Palgrave Macmillan.
- Warrick, J. (2021, June 30). *China is building more than 100 new missile silos in its western desert, analysts say*. The Washington Post. Retrieved from https://www.washingtonpost.com/national-security/china-nuclear-missile-silos/2021/06/30/0fa8debc-d9c2-11eb-bb9e-70fda8c37057_story.html.

- Weisgerber, M. (2021, September 20). *Air force secretary warns of China's burgeoning nuclear arsenal, reveals B-21 detail*. Defense One. <https://www.defenseone.com/threats/2021/09/air-force-secretary-warns-chinas-burgeoning-nuclear-arsenal-reveals-b-21-detail/185486/>.
- Xi, J. (2022, October 16). Hold High the Great Banner of Socialism with Chinese Characteristics and Strive in Unity to Build a Modern Socialist Country in All Respects: Report to the 20th National Congress of the Communist Party of China.
- You Ji. (1999). Nuclear power in the post-cold war era: The development of China's nuclear strategy. *Comparative Strategy*, 18(3), 245-259. <https://doi.org/10.1080/01495939908403181>
- Zhang, B. (2017). *China's assertive nuclear posture: State security in an anarchic international order*. Routledge.
- Zhao, T. (2021, August 5). What's driving China's nuclear buildup? Carnegie Endowment for International Peace. Retrieved October 10, 2022, from <https://carnegieendowment.org/2021/08/05/what-s-driving-china-s-nuclear-buildup-pub-85106>